

“Da ’s zo overdreevn AN, zo gefaket en al.” Een etnografisch onderzoek naar het taalgebruik van jongeren op school.

In de Vlaamse publieke ruimte is er heel wat te doen over het verander(en)de Vlaamse taallandschap. Taalkundigen wijzen erop dat een soort Vlaamse omgangstaal (vaak Tussentaal genoemd) stabiliseert en oprukt in domeinen waar voorheen de standaardtaal gedomineerd zou hebben (Goossens, 2000). Het feit dat deze omgangstaal een autonoom en informeel standaardiseringsproces doormaakt (Cajot, 1999:375) doet onder andere Grondelaers et al. (2011) besluiten dat in Vlaanderen een proces van destandaardisering aan de gang is. Het VRT-Nederlands is immers aan het verdwijnen en er lijkt geen vitale formele vervanger voorhanden te zijn (Van Hoof & Jaspers, 2012).

Deze situatie wordt door velen als ongewenst beschouwd, zo ook door het ministerie van onderwijs. Opeenvolgende ministers van onderwijs hebben steeds aandacht besteed aan taalbeleid en met de laatste conceptnota van Pascal Smet over de materie (Smet, 2011) wordt de nadruk op Standaardnederlands in onderwijs opnieuw versterkt.

Wat helaas te weinig in het debat meegenomen wordt, zijn empirische data over taalproductie en percepties van taalgebruikers. Aangezien de opkomende Vlaamse omgangstaal voornamelijk verketterd werd, bleef de beschrijving ervan lange tijd onbestaande. Tot op heden bestaat er geen echt corpus van alledaagse gesproken omgangstaal in Vlaanderen en ook perceptiedata zijn nog te schaars.

Met het hier gepresenteerde onderzoek willen we helpen deze hiaat op te vullen. Aan de hand van een sociolinguïstisch etnografisch onderzoek naar het taalgebruik en de percepties van jongeren in een schoolcontext willen we achterhalen welke taal leerlingen spreken, welke variatie er merkbaar is, wat leerlingen ertoe aanzet om te spreken zoals ze doen en hoe dat allemaal samenhangt met hoe ze zichzelf, anderen en hun sociale omgeving percipiëren. Het onderzoek zal een belangrijk corpus van hedendaags gesproken Nederlands opleveren en het zal de (toekomstige) positie van tussentaal in het Vlaamse taallandschap helpen verhelderen.

Cajot, J. (1999). Vlaanderens eeuwige weg naar een standaardtaal. In: J. Cajot (Ed.), *Bedrijfsbeheer & Taalbedrijf. Jubileumboek 30 jaar VLEKHO. 46 bijdragen over bedrijfsbeleid, recht, (ver)taal- en letterkunde* (pp. 367-379). Brussel: Hogeschool voor Wetenschap en Kunst. Vlaamse Economische Hogeschool.

Goossens, J. (2000). De toekomst van het Nederlands in Vlaanderen. *Ons Erfdeel*, 43(1), 3-13.

Grondelaers, S., van Hout, R. & Speelman, D. (2011). A perceptual typology of standard language situations in the Low Countries. In T. Kristiansen & N. Coupland (Eds.), *Standard Language and Language Standards in a Changing Europe* (pp. 199-222). Oslo: Novus Press.

Smet, P. (2011). *Samen taalgrenzen verleggen. Conceptnota*. Online beschikbaar op: http://www.ond.vlaanderen.be/nieuws/2011/doc/Talennota_2011.pdf

Van Hoof, S. & Jaspers, J. (2012). Hyperstandaardisering. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 128(2), 97-125.